

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 10. februar 2023

Sag 91/2022

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Karin Dawson Svenningsen, beskikket)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 13. afdeling den 23. maj 2022 (S-1190-21).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Michael Rekling, Lars Hjortnæs og Jens Kruse Mikkelsen

Påstande

T har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til landsretten til realitetsbehandling.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Retten i Roskildes dom af 16. april 2021 blev T idømt 10 dages fængsel og frataget førerretten i 5 år for narkokørsel, jf. færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 4, jf. stk. 1, jf. § 54, stk. 1, nr. 1, og kørsel i bil uden at medbringe sit kørekort, jf. færdselslovens § 117 d, stk. 2, jf. § 56, stk. 1, 2. pkt. T ankede til frifindelse. Anklagemyndigheden kontraankede til skærpelse.

Den 7. februar 2022 flyttede Østre Landsret fra Bredgade/Fredericiagade til retsbygningen på Østre Landsrets Plads 1 i Nordhavn.

Ankesagen var berammet til hovedforhandling i Østre Landsret den 23. maj 2022 kl. 9.30. Det er ikke oplyst, hvor lang tid, der var sat af til hovedforhandlingen.

Ved retsmødets start den 23. maj 2022 kl. 9.30 var T ikke mødt.

Efter det af anklagemyndigheden oplyste tager det ifølge Google Maps ca. 5 minutter at gå fra Orientkaj metrostation til Østre Landsrets retsbygning i Nordhavn. T havde imidlertid problemer med at finde vej til landsretten, da han kl. 9.22 ankom med metro til Orientkaj. Han forsøgte derfor to gange forgæves at kontakte sin forsvarer telefonisk for at oplyse herom. Forsvareren bemærkede dog ikke opkaldene forud for retsmødet. Da forsvareren efter retsmødets start kontaktede T og blev oplyst om årsagen til hans forsinkelse, orienterede hun den mødende anklager om problemet, og meddelte anklageren, at hun ville forlade retsbygningen for at dirigere T hen til bygningen. På det tidspunkt var retten endnu ikke sat.

Kort efter blev retten sat, og forsvareren kom derefter tilbage til retslokalet. Efter det af forsvareren oplyste, havde anklageren ikke – modsat hendes forventning – i mellemtiden orienteret retten om årsagen til hendes eller Ts fravær.

Kl. 9.42 var T endnu ikke mødt. Forsvareren orienterede retten om, at T ville komme til stede i løbet af 2 minutter. Hun opfordrede derfor retten til at afvente hans tilstedeværelse. Anklagemyndigheden anmodede derimod om afvisning af anken i medfør af retsplejelovens § 920, stk. 2.

Landsretten trak sig herefter tilbage for at votere spørgsmålet om afvisning.

Efter det af forsvareren oplyste mødte T ind i retslokalet kl. 9.44, hvorefter hun bad protokolføreren om at oplyse landsrettens dommere om, at han var mødt.

Kl. 9.45 kom dommerne tilbage til retslokalet og afsagde kendelse om afvisning. Begrundelsen lyder bl.a.:

”Tiltalte var ikke mødt kl. 09:42.

Retsformanden bemærkede, at indkaldelsen af tiltalte til hovedforhandlingen er lovlig forkyndt for pågældende ved forenklet digital forkyndelse.

Anklageren anmodede om, at tiltaltes anke afvises i medfør af retsplejelovens § 920, stk. 2.

Forsvareren oplyste, at hun netop havde været i telefonisk kontakt med tiltalte, der havde oplyst, at han var på vej til retten, og at han forventede at være fremme i løbet af kort tid. Forsvareren påstod under henvisning hertil hovedforhandlingen udsat.

Efter votering afsagdes kl. 09:45

kendelse:

Da tiltalte er udeblevet fra hovedforhandlingen i landsretten uden dokumenteret lovligt forfald, og da retten ikke undtagelsesvis finder det nødvendigt at fremme sagen i hans fravær, afviser retten tiltaltes anke, jf. retsplejelovens § 920, stk. 2.”

T har fremlagt et udateret skærmpoint af en søgning i Google Maps på ”Østre Landsret, Østre La...” fra en mobiltelefon, hvoraf fremgår bl.a. klokkeslættet ”09.47” og en markering af, hvor telefonen befandt sig under søgningen, som stemmer overens med placeringen af landsrettens bygning på Østre Landsrets Plads. Derudover fremgår en rød knappenål et andet sted på kortet – i nærheden af Oceanvej – med betegnelsen ”Østre Landsret” og oplysningen ”Set for nylig”.

Forsvareren har oplyst, at skærmpointet blev foretaget den 23. maj 2022 kl. 9.47 og viser Ts og hendes placering i retslokalet, efter anken var blevet afvist, idet T ville vise hende, at hans GPS fejlagtigt viste, at landsretten lå et andet sted.

Anbringender

T har anført navnlig, at han havde lovligt forfald ved retsmødets start, og at landsretten derfor ikke burde have afvist hans bevisanke.

Han havde sådanne ekstraordinære transportproblemer, at det må anses for lovligt forfald. Han var således til stede i området ved landsretten kort før retsmødets start, men der var byggerod og mangelfuld skiltning i området, som gjorde, at det var vanskeligt for ham at finde landsrettens nye retsbygning, og derudover ledte GPS'en på hans mobiltelefon ham i en forkert retning, således at han fejlagtigt endte på Oceanvej. Desuden ringede han forgæves til sin forsvarer to gange inden retsmødets start for at oplyse om transportproblemerne.

Der må ved vurderingen også lægges vægt på, at forsvareren inden retten blev sat, oplyste den mødende anklager om transportproblemerne og om, at hun forlod retslokalet for at hjælpe ham med at finde vej. I modsætning til, hvad man kunne forvente, oplyste anklageren dog ikke dommerne herom, da retten blev sat, men anmodede i stedet – på rettens forespørgsel – om afvisning af anken. Selv om forsvareren protesterede og oplyste, at han ville komme til stede inden for 2 minutter, valgte retten straks at trække sig tilbage for at votere spørgsmålet om afvisning. Han kom til stede 1 minut derefter – kl. 9.44 – hvilket hans forsvarer bad protokolføreren om at meddele dommerne, men kl. 9.45 kom dommerne tilbage og afsagde kendelse om afvisning.

Hans meget korte forsinkelse på 14 minutter var undskyldelig, og skyldtes ikke, at han havde glemt retsmødet, sovet over sig el.lign., hvorfor retsmødet burde have været udsat. Den af anklagemyndigheden fremlagte retspraksis vedrører – i modsætning til denne sag – væsentlige tidsoverskridelser henholdsvis forhold, som alene kan tilskrives den forsinkede person, og er derfor ikke relevant.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det efter skærpelsen af retsplejelovens § 920, stk. 2, den 1. juli 2021, er det helt klare udgangspunkt, at tiltaltes anke afvises, hvis den pågældende udebliver uden lovligt forfald.

T udeblev ved retsmødets start kl. 9.30, fordi han havde problemer med at finde vej til landsretten. Dette må sidestilles med transportproblemer og lignende hindringer, men ikke i en sådan grad, at der foreligger lovligt forfald efter retsplejelovens § 920, stk. 2.

På den ene side må der lægges vægt på, at han – ifølge forsvareren – var til stede i området ved landsretten inden retsmødets start, at han efter det oplyste indtastede Østre Landsrets adresse på GPS'en på sin mobiltelefon, som imidlertid ledte ham i en forkert retning, at han forgæves ringede to gange til forsvareren inden retsmødets start, at området omkring landsrettens nye bygning var præget af nybyggerier, hvilket kunne gøre det vanskeligere at finde vej, at forsvareren orienterede landsretten om, at tiltalte var på vej, samt at han efter det oplyste nåede at komme til stede i retten, inden landsretten afsagde kendelse. Disse omstændigheder kan tale for at anse forholdet som lovligt forfald.

På den anden side må der lægges betydelig vægt på, at T først ankom til Orientkaj metrostation kl. 9.22 – kun 8 minutter før retsmødets start – hvilket ikke levner megen tid til at finde vej eller til at tage højde for eventuelle forsinkelser undervejs. Det tager ca. 5 minutter at gå fra metrostationen til Østre Landsret, hvorefter han skulle finde vej til retslokalet i landsrettens bygning. Et så kort tidsrum indikerer, at han ikke var taget hjemmefra i tilstrækkelig god tid. Forsinkelsen må derfor i det væsentlige tilregnes ham og kan ikke anses som undskyldelig forsinkelse. Det må i den forbindelse indgå i vurderingen, at det grundlæggende er tiltaltes eget ansvar at tage hjemmefra i tilstrækkelig god tid og dermed tage højde for eventuelle kortvarige transportforsinkelser, vanskeligheder med at finde vej mv.

Det forhold, at der alene var tale om en mindre forsinkelse på ca. 15 minutter, kan ikke føre til et andet resultat, jf. også UfR 2008.2620 H, UfR 2004.2163 V, UfR 2009.1118 Ø og TfK 2021.1228 Ø.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om landsretten med rette afviste Ts anke.

Det er ubestridt, at T ikke var mødt på tidspunktet for retsmødets berømmelse den 23. maj 2022 kl. 9.30, og at dette skyldtes, at han ikke kunne finde vej til Østre Landsrets retsbygning fra Orientkaj metrostation, hvortil han ankom kl. 9.22. Hans forsvarer og anklageren var mødt på dette tidspunkt, men forsvareren forlod retslokalet for over telefonen at hjælpe ham med at finde vej til retsbygningen. Højesteret lægger efter det oplyste til grund, at forsvareren oplyste anklageren om Ts udfordring og om årsagen til, at hun forlod retslokalet.

Retten blev sat på et tidspunkt mellem kl. 9.30 og 9.41, hvor forsvareren ikke var til stede i retslokalet. Efter det oplyste lægger Højesteret til grund, at anklageren ikke meddelte retten årsagen til forsvarerens og Ts fravær i retten. Forsvareren kom herefter tilbage til retslokalet. Da T endnu ikke var mødt kl. 9.42, og anklagemyndigheden anmodede om, at sagen blev afvist, opfordrede forsvareren retten til at afvente i yderligere 2 minutter. Herefter trak retten sig tilbage for at votere afvisningsspørgsmålet. Højesteret lægger til grund, at T mødte i retslokalet kl. 9.44, og at retten først herefter blev sat igen, hvorefter landsretten kl. 9.45 afsagde kendelse om afvisning.

Det følger af retsplejelovens § 920, stk. 2, at hvor en dom er anket af tiltalte, og tiltalte udebliver uden dokumenteret lovligt forfald, afviser retten ved kendelse tiltaltes anke, medmindre retten undtagelsesvis finder det nødvendigt at fremme sagen i tiltaltes fravær.

T har om sin udeblivelse ved retsmødets begyndelse anført bl.a., at han var til stede i området ved landsretten kort før retsmødets start, men at han pga. byggerod og mangelfuld skiltning i området ikke kunne finde vej fra Orientkaj metrostation til landsretten, og at GPS'en på hans mobiltelefon ledte ham i en forkert retning. Som dokumentation herfor er fremlagt et skærmpoint, hvoraf fremgår, at hans GPS viste, at Østre Landsret lå et andet sted i Nordhavn end på Østre Landsrets Plads.

Efter ændringen af retsplejelovens § 920, stk. 2, ved lov nr. 1169 af 8. juni 2021, som havde til formål bl.a. at nedbringe sagsbehandlingstiden i straffesager, at sikre respekten for retsvæsenet og aktørernes tid og at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af anklagemyndighedens og domstolenes ressourcer, er det helt klare udgangspunkt, at hvis tiltalte udebliver uden dokumenteret lovligt forfald, og dommen er anket af tiltalte, afvises tiltaltes anke ved afsigelse af en kendelse herom.

Højesteret finder, at Ts forsinkelse på ca. 15 minutter må anses som udeblivelse i retsplejelovens forstand.

Efter de foreliggende oplysninger finder Højesteret endvidere ikke grundlag for at tilsidesætte landsrettens vurdering, hvorefter Ts problemer med at finde vej til landsrettens retsbygning ikke udgjorde lovligt forfald. Den fremlagte dokumentation for hans GPS' mangelfulde vejvisning ændrer ikke herpå.

Herefter stadfæster Højesteret landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

T skal betale kæresagens omkostninger.